

A Győri Ítéltábla a dr. Kriston István ügyvéd által képviselt **felperesnek** a Nagy és Kiss Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes** ellen szerződés létre nem jötte, érvénytelenségének megállapítása és járulékaik iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2019. január 17. napján kelt 15.P.20.114/2018/34. szám alatt hozott ítélet ellen a felperes által 36. sorszámmal benyújtott fellebbezése folytán - megtartott tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles a felperes 15 nap alatt megfizetni az alperesnek 80.000 (Nyolcvanezer) forint másodfokú perköltséget.

A feljegyzett 223.840 (Kettőszázhuszonháromezer-nyolcszáznegyven) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A megállapított tényállás szerint a peres felek között 2008. április 1-jén jött létre a gépjármű vásárlásához kapcsolódó, svájci frankban nyilvántartott kölcsönszerződés, melynek alapján az alperes tíz évre 2.798.000.- forintos kölcsönt nyújtott felperes részére, 30.797.- forintos törlesztő részletek mellett. A szerződés rögzíti, a futamidő további egy évvel meghosszabbodhat (ezért változó futamidejű), a kamat is változó mértékű. Az éves induló ügyleti kamat 5,81%, a THM induló mértéke 6,67% mértékű volt.

A szerződés 7. pontja szerint: „Deviza alapú finanszírozás esetén a törlesztő részletek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyam és kamat alakulásától függően változhat. Ennek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nem csak az esedékes törlesztő részletek növekedését eredményezheti, de a teljes hátralévő tőketartozást is növelheti. A Hitelszerződés lejárat előtti megszűnése vagy módosulása esetén a teljes hátralévő tőketartozást érintő árfolyam-különbözet egy összegben esedékessé válik. Az adós kijelenti, hogy tudatában van a deviza alapú finanszírozás fokozott kockázatának és vállalja ennek következményeit.”

A szerződés 12. pontja kimondja, hogy a szerződésben és annak mellékleteiben nem szabályozott feltételekben a hitelező üzletszabályzata az irányadó. Az adós a szerződés aláírásával kijelentette, hogy az üzletszabályzatot átvette, megismerte és az abban foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismerte el.

Az üzletszabályzat 18.3.2. pontja szerint a deviza alapú szerződések változó kamatozású szerződések. Az ügyfél fizetési kötelezettségei forintban teljesítendőek. Deviza alapú szerződés esetén a törlesztő részletekre a **B Bank Rt.** által a szerződés devizanemére meghirdetett árfolyamok módosulásának függvényében, egy képlet szerint meghatározott árfolyam-különbözet kerül érvényesítésre. A képlet:

esedékes törlesztő részlet összege x (aktuális árfolyam-bázis árfolyam)
bázis árfolyam

Ezen számítási módon belül, a bázis árfolyam a **B Bank Rt.** szerződésben meghatározott árfolyamtípusának a hitelfolyósítás napját követő első banki napjának végén érvényben lévő árfolyama, míg az aktuális árfolyam a Bank szerződésben meghatározott árfolyamtípusának a törlesztő részlet esedékessége napjának végén érvényben lévő árfolyama.

Az üzletszabályzat 18.3.3. pontja szerint, a keletkezett árfolyam-különbözet elszámolása a futamidő meghosszabbodását jelenti, ami idő alatt a Bank új összegű törlesztő részletben számolja el a keletkezett különbözetet.

A felperes módosított keresetében elsődlegesen a kölcsönszerződés létre nem jöttének megállapítását kérte arra hivatkozással, hogy a felek között szóban forintkölcsönre vonatkozó megállapodás jött létre és az ÁSZF nem vált a szerződés részévé.

Másodlagosan annak megállapítását kérte, hogy a szerződésből eredően az alperes bírói úton követelést nem érvényesíthet, mert a svájci frank és a forint devizapár folyósítási és törlesztési árfolyamfogadásból eredő követelést jelent (Ptk.204.§.).

Harmadlagosan az árfolyamfogadásra irányuló szerződés semmisségének a megállapítását kérte az rPtk.200.§./2/ bekezdése alapján arra hivatkozással, hogy az a szerencsejátékról szóló 1991.évi XXXIV.tv. megkerülésével kötött szerződésnek minősül.

Negyedlegesen a szerződés teljes érvénytelenségének megállapítását kérte arra hivatkozással, hogy az árfolyamkockázatról az alperes a szerződés 7.pontjában és az Üzletszabályzat meghatározott pontjaiban a Hpt.203.§./6/ és /7/ bekezdése szerint és az uniós ítéleteknek megfelelő tájékoztatást nem adott, ezért a szabályozás tisztességtelen, az semmis.

Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felek szerződéses akarata deviza alapú kölcsön megkötésére irányult.

A másodlagos kereset körében hangsúlyozta, hogy a szerződés nem minősül árfolyamfogadásnak, szerencsejátéknak. Álláspontja szerint az rPp.123.§-a szerinti megállapítási kereset törvényi feltételei hiányoznak. A harmadlagos kereset tekintetében arra hivatkozott, hogy a felek szerződése nem árfolyamfogadásra irányult, így az erre történő hivatkozás minden alapot nélkülöz.

Az árfolyamkockázatra vonatkozó negyedleges kereset tekintetében kiemelte, hogy a szerződéses rendelkezés mindenben megfelel mind a Hpt., mind a 6/2013. és a 2/2014. PJE határozatban foglaltaknak. Az egyértelmű, világos és érthető tájékoztatást adott.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében a felperes keresetét elutasította, egyben kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 165.100 forint perköltséget. Megállapította, hogy a feljegyzett 167.900 forint illetéket az állam viseli.

Ítéletének jogi indokolásában kifejtette, hogy a felperes keresete alaptalan.

A szerződés létrejötte

A szerződés létrejötte körében azt vizsgálta, hogy az rPtk.205.§-a szerinti feltételek teljesültek-e. Rögzítette, hogy az okirat a felek kölcsönös és egybehangzó akaratnyilatkozatát tartalmazza. A felperes a tárgyaláson személyesen úgy nyilatkozott, hogy a legkedvezőbb fizetési konstrukciójú szerződést kívánta megkötni. Külön a szerződés egyes pontjait nem tanulmányozta, arra koncentrált, hogy milyen összegű részletekben kell teljesítenie, de a szerződés többi pontjával nem foglalkozott.

Előadta továbbá, hogy az üzletszabályzatot a szerződés megkötésekor megkapta, azt azonban szintén nem tanulmányozta.

A csatolt hitelkérelmi adatlap „Finanszírozás” fejezetéből megállapítható, a felperes svájci frank alapú, változó kamatozású kölcsönt igényelt tíz évre, 30.797.- forintos havi törlesztés mellett. A szerződés ugyanezen feltételeket rögzíti változó futamidővel, ami azt jelentette, hogy felperesnek további egy év alatt kellett az esetleges többlet fizetési kötelezettségét teljesíteni. A szerződésnek ezek a rendelkezései egy átlagos ismeretekkel rendelkező fogyasztó számára is egyértelműek, érthetőek, azok a felperes számára is világosak kellett, hogy legyenek, ha figyelmesen elolvassa azokat. Az a tény, hogy felperes ezt nem tette meg, kérdéseket nem tett fel alperesnek, a terhére írandó, ebből az alperest hátrány nem érheti.

A kihallgatott tanúk a tájékoztatás tartalmáról érdemi nyilatkozatot nem tudtak tenni. A felperes nem vitatta, hogy a forintban megjelölt kölcsönben, annak futamidejében, a törlesztő részlet összegében az alperessel megállapodott. Ezen túl, a rendelkezésre álló adatok alapján az is megállapítható, felperes tisztában volt azzal, deviza alapú kölcsön nyújtásában állapodik meg alperessel. Ebben a döntésében szerepet játszott azon összehasonlító táblázat is, mely lényegesen kedvezőbb törlesztési ütemet igazolt, mint a forintkölcsön esetén.

Így megállapította, hogy a szerződés az írásbeli okirattal egyező tartalommal létrejött. Nem osztotta a felperes azon állítását, hogy az Üzletszabályzat a szokásos szerződési gyakorlattól eltérő szabályokat tartalmaz, ezért erre külön fel kellett volna hívni a felperes figyelmét (rPtk.205/D.§./2/ bekezdés).

Másodlagos kereset (rPtk.204.§.)

Rögzítette, hogy az rPp.123.§-a értelmében a megállapítási kereset törvényi feltételei nem állnak fenn.

Felperesnek az állított fogadással összefüggésben nincs olyan joga, aminek megóvására kizárólag ebben a perben kerülhet sor. Az alperes megalapozottan hivatkozott arra, ha a magánokirati formában megkötött szerződésből eredően marasztalás iránti igényt terjeszt elő, akkor azon követeléssel szemben lehetősége lesz ezt a kifogását a szerződés semmisségének megállapítására felhozni. Alperes azonban ilyen tartalmú keresetet nem terjesztett elő felperessel szemben.

Rögzítette, hogy a 2014. évi LXXVII. törvény - úgynevezett forintosítási törvény szerint -, a felek között a törvényi rendelkezések általi módosítással forintkölcsön jött létre. A szerződésből eredő 2015. évi elszámolás már forint alapon történt, tehát az alperes esetleges igényérvényesítése, elszámolása sem kapcsolódhat árfolyam változásához, ahhoz kapcsolódó állított fogadáshoz.

Harmadlagos kereset (rPtk.200.§./2/ bekezdés)

Az elsőfokú bíróság meghívkozta a szerencsejátékról szóló 1991.évi XXXIV.tv.28/A.§./1/ bekezdésében foglaltakat.

Ezt követően kifejtette, hogy a jogszabályi rendelkezés egyik eleme sem feleltethető meg a devizában nyilvántartott kölcsönnek. A pénzintézet meghatározott kölcsönt nyújt adós részére, aminek a deviza alapú konstrukciójából fakad, hogy felek a szerződéses járulékokon túl, a devizák árfolyamának változásából keletkező különbözetet is el kell hogy számolják. Alperes nem játékszervező (ennek feltételeit a jogszabály részletesen meghatározza) és nem minősül játékfogadásnak az árfolyam-különbözet elszámolása.

Negyedleges kereset (az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tisztességtelensége)

Ezen kereset értékelése során az elsőfokú bíróság a Kúria a 6/2013 és 2/2014.PJE határozatait, illetve az Európai Unió Bíróságának a tételesen megjelölt határozatait tekintette kiindulási alapnak. A Kúria iránymutatása alapján a szerződés megkötésekor fennálló körülményeket, feltételeket lehet vizsgálni az érvénytelenségi ok tisztázása során, ezt követően bekövetkezett változásokat (árfolyam emelkedése) nem lehet figyelembe venni. Az árfolyamkockázat korlátlan mértékű adósra telepítését nem zárta ki semmilyen jogszabály, ettől nem ütközik a szerződés jogszabályba, a konstrukció nem jóerkölcsebe ütköző. A bíróságnak a szabályozás tisztességességét kellett vizsgálnia a 2/2014. PJE határozatban foglaltakra figyelemmel. E szerint a tisztességtelenség csak akkor vizsgálható, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma nem volt világos, nem volt érthető.

A bíróság megítélése szerint a szerződés 7. pontja szerinti árfolyam-kockázati tájékoztatóból egyértelműen kiderül egy laikus számára is, hogy a fizetendő havi részletek a teljes futamidőben nem fix összegűek. A szerződés világosan és érthetően magyarázza el a kockázat lényegét, annak hatását a részletekre. Ez a tájékoztatás, kiegészítve az üzletszabályzat 18.3.2. és 18.3.3. pontjában szabályozottakkal, megfelel a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltaknak. Felperes azon érvelése, mely szerint figyelmesen nem olvasta át a szerződést, alperes hátrányára nem írható. A 6/2013. PJE határozat szerint a fogyasztó ezen mulasztása az ő terhére esik, ugyanis minimálisan elvárható, hogy a szerződést alaposan áttanulmányozza, a rendelkezésekről magyarázatot kérjen.

Rögzítette, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos érvénytelenségi hivatkozások megalapozatlanok, mivel a tájékoztatás az Európai Unió Bírósága C-126/17., C-227/18., C-180/16. és a C-51/17.számú ítéletében foglaltaknak megfelel.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezést nyújtott be, amelyben elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és a módosított keresetének történő helyadást, másodlagosan a megjelölt eljárási szabálysértések miatt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését. Igényt tartott a felmerült első- és másodfokú perköltség megfizetésére is.

Elsődleges kereset

Kiemelte, hogy az alperes a szerződés megkötésekor általános szerződési feltételeket alkalmazott, azok egyedileg meg nem tárgyaltnak minősülnek. Kiemelte, hogy az egyedi szerződés (EF) forint fizetési feltételei és az ÁSZF deviza fizetési feltételek egymástól eltérnek és így az EF forint fizetési feltételei váltak a szerződés részévé, a devizafeltételei nem. Az EF egyedi szerződésből a külön figyelemfelhívó tájékoztatás is hiányzik.

Így az EF (7.p.) és ÁSZF (18.3.2, 18.3.3., 18.3.,4.) devizafizetési feltételei a Ptk.205/B.§. /2/ szerint sem váltak a szerződés részévé.

A 87/102/EGK Irányelv 4.cikk /2/-/3/ értelmében a szerződés lényeges feltételeit az egyedi részben kell rögzíteni.

Álláspontja szerint a törvényszék a fogyasztóvédelmi irányelv eltérő értelmezésével jutott arra, hogy a devizafeltételek, mint lényeges szerződési feltételek a szerződés részévé váltak.

Álláspontom szerint a főszolgáltatás körébe tartozó árfolyamkockázat feltételeit a szerződés 7.pontja általánosságban fogalmazza meg. Itt kellett volna szabályozni az ide tartozó, de az Üzletszabályzat 18.3.2, 18.3.3., 18.3.4., pontjaiban foglalt konkrétan rögzítő szabályokat, ami elmaradt. Az átlagos fogyasztó az egyedi szerződésből a forint folyósítási és törlesztési feltételeket megismerhette, azonban ezt terheesebbé tevő lényeges konkrét devizafeltételeket nem.

Kérte az általa részletesen meghivatkozott bírói gyakorlatot figyelembe venni.

Másodlagos kereset

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az rPp.123.§. perdogmatikai alaki szabályszegésre jutott a kereset elutasítására. Hangsúlyozta a teljesítés bírói úton kizártsága folytán az alperessel szemben kizárólag megállapítással tudja a jogmegóvási szükségletét érvényesíteni. A jogi érdek igazolásához elegendő a szerződés teljesítési kényszerhelyzete. A bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperesi kereset esetén és csak kifogással érvényesítheti a jogmegóvási szükségletét. A bíróság keveri a jogmegóvást és a jogi érdeket. A jogmegóvás fennáll, a jogi érdekhez pedig elegendő a szerződés alapján történő teljesítési igény fennállása.

A DH3 törvény ex nunc a jövőre nézve hozott létre forint kölcsönszerződést, azonban a kereset azt a jogállítást tartalmazta, hogy a szerződés a megkötése időpontjában árfolyamfogadási jogviszonyt tartalmazott.

Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság megsértette az rPp.3.§./3/ bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettségét, mivel ezen kereseti kérelem körében a bizonyítási kötelezettséget nem osztotta ki és a felperes által beterjesztett bizonyítékokat figyelmen kívül hagyta.

Harmadlagos kereset

A felperesnek a Ptk.200.§./2/ bekezdésére történő hivatkozása körében figyelmen kívül hagyta az ex jegybankelnök szerencsejátékkal kapcsolatos jogi álláspontját, a becsatolt árfolyamfogadás pénzügytanát, illetve az árfolyamfogadás számításra vonatkozó értelmezési anyagot.

Negyedleges kereset

Kiemelte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az Egri Járásbíróság, illetve a Fővárosi Törvényszék hivatkozott ítéletei értelmében az árfolyamkockázati kikötésre vonatkozó tájékoztatásnak nem csak a leértékelődésről, hanem a pénzügyi kötelezettségre gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következmények értékelésére alkalmas módon kell elegendő tájékoztatást nyújtani. A tájékoztatásnak a jelentős fizetési kötelezettség növekedésére ki kell terjednie, hogy abból a gazdasági következményeit a fogyasztó felmérhesse.

Hangsúlyozta, hogy alaki szabályszegés történt, sérült az rPp.221., illetve 206.§-ában foglaltak. A bíróság nem tett eleget az indokolási kötelezettségének.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását, és a felperes másodfokú perkoltségben történő marasztalását kérte.

Fenntartotta az elsőfokú eljárásban előterjesztett részletes ellenkérelmében foglaltakat.

A felperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem elbírálásához szükséges bizonyítást lefolytatta, a beszerzett peradatok okszerű mérlegelésével és az irányadó jogszabályok helyes értelmezésével hozta meg érdemi döntését. Az ítéltábla teljes egészében osztotta az elsőfokú bíróság megalapozott jogi álláspontját és az ítélet indokolásában foglaltakat. A fellebbezésben felhozott érvekre figyelemmel az alábbiakat emeli ki.

Eljárási szabálysértés

Az ítéletábra a felperes fellebbezési érvelésére figyelemmel elsődlegesen azt vizsgálta, történt-e az elsőfokú eljárásban az érdemi döntésre is kiható, az rPp.252.§./2/ bekezdésében rögzített, az elsőfokú eljárás megismétlését szükségessé tevő lényeges eljárási szabálysértés.

E körben a felperes az rPp.3.§./3/ bekezdésén alapuló tájékoztatási kötelezettség és az rPp.221.§-a szerinti indokolási kötelezettség megsértésére hivatkozott.

Az rPp.3.§./3/ bekezdésén alapuló tájékoztatási kötelezettség csak abban az esetben terheli a bíróságot, ha a kereset elbírálásához szükséges tényállás megállapításához bizonyítási eljárást kell lefolytatni.

Jelen perben azonban a tényállás a felek által becsatolt okirati bizonyítékok alapján megállapítható volt, további bizonyítás indokoltsága nem merült fel.

Az indokolási kötelezettség miatt az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezésére csak akkor kerülhet sor, ha az elsőfokú határozatból és az eljárás adataiból nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság a döntését mire alapította, ezért az érdemi határozat nem bírálható felül. Ha azonban az érdemi döntéshez szükséges adatok rendelkezésre állnak, érdemi döntést kell hozni.

Az 1/2014. (VI.30.) PK vélemény 1. pontja egyértelműen rögzíti, hogy lényeges eljárási szabálysértésre alapított hatályon kívül helyezés akkor indokolt, ha az elsőfokú eljárás megismétlése elengedhetetlen.

Az ítéletábra álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződés fellebbezéssel érintett 7.pontját, illetve az Üzletszabályzat 18.3.2., és 18.3.3. pontjai tekintetében a jogi álláspontját részletesen kifejtette és megindokolta. Döntésével a jogi indokolása teljes egészében koherens, eljárási szabálysértés nem történt.

A szerződés létrejötte

Az ítéletábra - az elsőfokú bírósággal egyezően - elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a peres felek között a kölcsönszerződés az írásba foglalt tartalommal jött-e létre, vagy sem.

Az elsőfokú bíróság által is helyesen meghivatkozott rPtk. 205. § (1) bekezdése értelmében a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre.

A szerződés akaratú viszony, a törvényben meghatározott jogi hatást a felek egybehangzó akaratának kinyilvánítása hozza létre. Kötelmi jogunk tehát a konszenzuális szerződés elvi alapján áll. A szerződés létrejöttéhez, a belőle származó jogok és kötelezettségek keletkezéséhez elég a felek egybehangzó akaratú és ennek kinyilvánítása, ami az akaratot a másik fél által felismerhetővé teszi. A szerződéskötésnél a nyilatkozási elv az irányadó, ezért a szerződés létrejötténél nem a szerződő fél tényleges akaratának van jelentősége, hanem annak, hogy milyen tartalmú akaratot juttat kifejezésre, illetve nyilvánít ki.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felek szerződési akaratukat írásban nyilvánították ki, a rPtk. 217. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően.

A 2008. április 1. napján a peres felek között létrejött gépjármű vásárláshoz kapcsolódó svájci frankban nyilvántartott kölcsönszerződés, amely alapján az alperes 10 évre 2.798.000 forint kölcsönt nyújtott felperes részére 30.797 forintos törlesztőrészek mellett. A szerződés rögzíti a futamidő további 1 évvel meghosszabbodhat, a kamat is változó mértékű. Az éves induló ügyleti kamat 5,81 %, a THM induló mértéke 6,67 % mértékű volt.

A szerződés 7. pontja szerint „Deviza alapú finanszírozás esetén a törlesztőrészek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyam és kamat alakulásától függően változhat. Ennek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nemcsak az esedékes törlesztőrészek növekedését eredményezheti, de a teljes hátralévő tőketartozást is növelheti. A hitel lejárat előtti megszűnése vagy módosulása esetén a teljes hátralévő tőketartozást érintő árfolyamkülönbözet egy összegben esedékessé válik. Az adós kijelenti, hogy tudatában van a deviza alapú finanszírozás fokozott kockázatának és vállalja ennek következményeit.”

A 12. pont tartalmazza, hogy a szerződésben és annak mellékletében nem szabályozott feltételekben a hitelező Üzletszabályzata az irányadó, és azt a felperes átvette és magára nézve kötelezőnek ismerte el.

Az Üzletszabályzat 18.3.2. pontja szerint a deviza alapú szerződések változó kamatozású szerződések. Az ügyfél fizetési kötelezettségei forintban teljesítendők. Deviza alapú szerződés esetén a törlesztőrészekre a **B** Bank Rt. által a szerződés devizanemére megfizetett árfolyamok módosulásának függvényében egy képlet szerint meghatározott árfolyamkülönbözet kerül érvényesítésre.

Az Üzletszabályzat 18.3.2. pontja értelmében a keletkezett árfolyamkülönbözet elszámolása a futamidő meghosszabbodását jelenti, ami idő alatt a bank új összegű törlesztőrészletben számolja el a keletkezett különbözetet.

A becsatolt „Hitelkérelmi adatlap és finanszírozás” adataiból helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes svájci frank alapú, változó kamatozású kölcsönt igényelt 10 évre, 30.797 forintos havi törlesztés mellett.

A felperes vitatta, hogy az Üzletszabályzat fentebb hivatkozott pontjai a szerződés részévé váltak volna. Ezért az ítéltábla vizsgálta, hogy az Üzletszabályzat a szerződés részévé vált-e.

A perbeli Üzletszabályzat rendelkezései általános szerződési feltételnek minősülnek. Annak, hogy az általános szerződési feltétel a szerződés részévé váljon a rPtk. 205/B. § (1) bekezdésében írt feltételek megvalósulása szükséges, nevezetesen, hogy az általános szerződési feltétel alkalmazójával szerződő másik fél számára az Üzletszabályzat megismerhető legyen, és azt el is fogadja. Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes az Üzletszabályzat átvételét elismerte az aláírásával ellátott egyedi szerződést tartalmazó teljes bizonyító erejű magánokiratban, és a 13. számú jegyzőkönyvben megtett személyes meghallgatása során is (3. oldal 3. bekezdés).

Ezért a felperesnek kellett bizonyítania, hogy a nyilatkozatától eltérően az Üzletszabályzatot nem kapta meg, illetve nem volt módja az abban foglaltakat megismerni. A felperes azonban ezt igazolni nem tudta.

Mindezekre figyelemmel helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes egyedi szerződésben megjelölt Üzletszabályzata a perbeli kölcsönszerződés részét képezi, és az abban foglalt feltételek az egyedi szerződés rendelkezéseivel együttesen határozzák meg a felek szerződésének tartalmát.

Az ítéltábla megítélése szerint a perben bizonyítást nyert, hogy a felek konszenzusa a deviza alapú konstrukcióban történő elszámolásra is kiterjedt figyelemmel a fentebb meghivatkozott finanszírozási adatlapra, illetve a szerződés és az Üzletszabályzat meghatározott pontjaiban foglaltakra.

Másodlagos kereset:

A felperes másodlagos keresetét arra alapította, hogy az alperes államilag nem engedélyezett szerencsejáték fogadást kötött a felperessel az árfolyam jövőbeni alakulására. Ezért a szerződésből eredő követelés bírósági úton nem érvényesíthető, az semmis (rPtk. 204. §).

Az ítéletábra nem osztotta a felperes fellebbezési érvelését, és az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával értett egyet az alábbiak szerint.

A rPp. 123. §-a értelmében megállapításra irányuló egyéb kereseti kérelemnek csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, és a felperes a jogviszony természeténél fogva, vagy a kötelezettség lejártának hiányában, vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet. A megállapítási kereset előterjesztésének feltétele a jogvédelem szükségessége és a teljesítés követelésének kizártsága, amely feltételek konjunktívak. Bármelyik hiánya esetén a keresetet el kell utasítani. Az eljárásjogi feltételek meglétét a bíróság hivatalból vizsgálja.

Helyes az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy a konjunktív feltételek egyike sem áll fenn. A rendelkezésre álló adatok alapján az állapítható meg, hogy az alperes nem tett a felperes által állított fogadással összefüggésben semmit a követelés érvényesítése érdekében. Amennyiben az alperes a felperessel szemben pert indít, a felperes bármikor hivatkozhat az rPtk. 204. §-ában foglaltakra. Ezért megalapozott az elsőfokú bíróság azon véleménye, hogy a felperesnek nincs olyan joga, amelynek az alperessel szemben való megóvása érdekében szükséges lenne.

Az ítéletábra álláspontja szerint a felperes tekintetében az általa hivatkozott „teljesítési kényszerhelyzet” sem áll fenn, hiszen a 2014. évi LXXVIII. törvény rendelkezései által forint kölcsönszerződés jött létre a felek között. Az elszámolás pedig nem kapcsolódhat árfolyamváltozáshoz, illetve árfolyamfogadáshoz.

A fentiekén túlmenően az ítéletábra szerint érdemben sem alapos a felperes ezen kereseti kérelme, mivel a perbeli kölcsönszerződés megfelelt az rPtk. 523. §-ában foglalt jogszabályi rendelkezéseknek, és ez a szerződés fogadási elemet nem tartalmaz.

Harmadlagos kereseti kérelem:

A felperes ezen keresetében az árfolyamfogadásra irányuló szerződés semmisségének megállapítását kérte az rPtk. 200. § (2) bekezdése alapján arra hivatkozással, hogy az a 1991. évi XXXIV. törvény megkerülésével kötött szerződésnek minősül.

Ezen kérdéskörben az ítéletábra teljes egészében osztotta az elsőfokú bíróságnak az ítélet indokolás 6. oldalán kifejtett jogi álláspontját, az abban foglaltakat megismételni nem kívánja.

A 6/2013. PJE határozatban foglaltak értelmében a felek által megkötött kölcsönszerződés nyilvánvalóan nem minősül szerencsejáték fogadásnak, illetve befektetési szolgáltatásnak sem. Ezért nem kellett értékelni a felperes által becsatolt ezzel kapcsolatos bizonyítékokat.

Negyedleges kereset:

A felperes ezen keresetében a szerződés teljes érvénytelenségének megállapítását kérte arra hivatkozással, hogy az árfolyamkockázatról a szerződés 7. pontjában és az Üzletszabályzat 18.2.2. és 18.2.3. pontjaiban az alperes a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget, ezért az tisztességtelen.

A Hpt.203.§ (6) bekezdése szerint az olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely

devizahitel nyújtására irányul, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmaz, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja. A 203.§ (7) bekezdése szerint a (6) bekezdésben meghatározott kockázattaljáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell (a.) devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre.

A törvény szerint az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás a Hpt.203.§ (6) bekezdése, (7) bekezdés a/ pontja szerinti tartalommal az alperest terhelte a megkötött kölcsönszerződés esetében. A 2008. április 1. napján megkötött kölcsönszerződés körében az árfolyamkockázatról a tájékoztatásnak ki kellett terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére, arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletre. (6/2013. PJE 3. pont) A devizalapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot - a kedvezőbb kamatmérték ellenében - korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a fűszolgáltatás körébe tartozó szerződési rendelkezés. Ennek tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó (az „ideáltipikus fogyasztó”) számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető. Amennyiben a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott ilyen tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az említett „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli és az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelensége a Ptk.209.§ (5) bekezdése alapján nem állapítható meg. Ugyanakkor, ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által adott tájékoztatásból az árfolyamkockázat korlátozás nélkülisége és az árfolyam fogyasztóra nézve kedvezőtlen változásának felső határ nélkülisége nem állapítható meg, a kikötés tisztességtelen. (2/2014. PJE 1. pont)

A 2/2014. PJE 1. pontja indokolása szerint tehát a tájékoztatásból annak kell kitűnnie, hogy (1.) az árfolyamváltozás hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül (akár többszörösére is) megemelkedhet; (2.) az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa; (3.) az árfolyamváltozás lehetősége valós, vagyis a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. Amennyiben ezen kritériumoknak megfelelően a fogyasztó az árfolyamkockázat valós tartalmáról nem kapott világos és érthető tájékoztatást, vagy a kapott tájékoztatásból nem volt világos a kockázat korlátatlansága és realitása, az árfolyamkockázat telepítése teljes egészében tisztességtelen. Ebben az esetben a fogyasztó a 93/13. EKG irányelv 6. Cikkének (1) bekezdése alapján egyáltalán nem kötelezhető az árfolyamkockázat viselésére. (A Civilisztikai Kollégiumvezetők 2015. november 9-10. napján megtartott Országos Értekezlete emlékeztetője 4. oldal)

Az ítéltábla kiemeli, hogy az elsőfokú ítélet meghozatala után a Kúria Konzultációs Testülete a 2019.április 19-i ülésén „Emlékeztetőben” foglalt állást az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési kikötések tisztességtelenségével kapcsolatos országos bírói gyakorlatról.

Ezen emlékeztető 8.pontja szerint A tájékoztatás - összhangban az Európai Unió Bírósága vonatkozó iránymutatásaival akkor megfelelő, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztő részlet akár jelentősen is emelkedhet, valamint, ha abból az is kitűnik, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet.

A 4.pont értelmében nem minősül megfelelő tájékoztatásnak, ha az árfolyamkockázat viselése csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, vagy több különböző okiratban (pl. ÁSZF, Üzletszabályzat, Hirdetmény) szereplő rendelkezések együttes értelmezése alapján.

Az egyedi szerződés 7. pontjának tartalma alapján laikus számára is egyértelmű, hogy a fizetendő havi részletek a teljes futamidőben nem fix összegűek, mivel a törlesztőrészletek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyam és kamat alakulásától függően változhat. Azt is tartalmazza, hogy ennek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nemcsak az esedékes törlesztőrészletek növekedését eredményezheti, de a teljes hátralévő tőketartozást is növelheti.

Az alperes nem vitásan a felperes részére az Üzletszabályzatot átadta, és ha azt a felperes nem olvasta el az ezzel kapcsolatos következményeket neki kell viselnie.

Az Üzletszabályzat 18.3.2. pontja szerint a deviza alapú szerződések változó kamatozásúak és az ügyfél fizetési kötelezettsége forintban teljesítendő. Azt is rögzíti, hogy a deviza alapú szerződés esetén a törlesztőrészletekre az alperes által a szerződés devizanemére meghirdetett árfolyamok módosulásának függvényében a képlet szerint meghatározott árfolyamkülönbség kerül érvényesítésre. Az Üzletszabályzat 18.3. pontja pedig azt tartalmazza, hogy a keletkezett árfolyamkülönbség elszámolása a futamidő meghosszabbodását jelenti.

A fentiekből megállapítható, hogy az alperestől kapott tájékoztatás az ítéltábla álláspontja szerint érthető és világos volt, nem a képletből kellett a felperesnek következtetést levonni. A tájékoztatás a kockázatteljesítés tartalmi követelményeinek is megfelelt. A felperes felmérhette, hogy a változás mértékére korlát, maximum nincs. Ezért a felperesnek reális lehetősége volt, hogy az ügyletben rejlő kockázatok mérlegelésével döntsön a szerződés megkötéséről.

Hangsúlyosan hivatkozik az ítéltábla a Kúria 2/2012. (XII.10.) PK vélemény 6/a. pontjához kapcsolódó indokolásra is, amely szerint a fogyasztónak minősülő szerződő fél esetében is elvárható magatartás, hogy a szerződési feltételeket tartalmazó okiratot aláírás előtt áttanulmányozza, szükség esetén ehhez határidőt kérjen, vagy tájékoztatásra igényt tartson. Amennyiben a felperes úgy írta alá a szerződési nyilatkozatát, hogy az abban foglaltaknak nem tulajdonított jelentőséget, azt nem olvasta el, nem értelmezte, nem szolgálhat a perbeli hivatkozás alapjául az rPtk. 4. § (1) és (4) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel.

A felperes nagy összegű hosszú távú kölcsönszerződést kötött, szerződési kötelezettsége tartós jogviszony keretében több éven keresztül fennáll. Így elvárhatóan köteles lett volna tájékozódni saját szerződési kötelezettségeiről, még azt megelőzően, hogy a rá vonatkozó kötelezettségeket, illetve saját nyilatkozatát tartalmazó okiratot aláírja. Amennyiben ennek nem tett eleget, úgy ezen saját felróható magatartására előnyök szerzése végett alappal nem hivatkozhat.

Mindezen indokok kiemelésével az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban a felperes pervesztes lett, ezért az ítéltábla a rPp. 78. § (1) bekezdése értelmében kötelezte az alperes felmerült bruttó összegű másodfokú perköltségének a megfizetésére.

A peres eljárásban a felperes teljes személyes költségmentességben részesült, így a rPp. 78. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM számú rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a értelmében a fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Győr, 2019. június 13.

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.

Dr. Vass Mária sk.

Dr. Molnár Andrea sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró